

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ  
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ  
ΔΕΥΤΕΡΑ 15 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020  
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:  
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ  
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**

**ΘΕΜΑ Α**

- A1.** Ο συγγραφέας του Κειμένου 1 θεωρεί τη λογοτεχνική ανάγνωση λυτρωτική απόλαυση επειδή συνιστά δραστηριότητα που του επιτρέπει να προσηλώνεται σε ένα γραπτό, βιώνοντας τα δρώμενα και συνάμα τον οδηγεί να ανακαλεί νοσταλγικά σκηνές από την εφηβεία του. Υποστηρίζει ότι με την ανάγνωση γαληνεύει ψυχικά, νιώθει ασφαλής, ζωντανεύουν οι συγγραφείς των βιβλίων και συνομιλούν μαζί του ενώ τα πρόσωπα των έργων τού προσφέρουν αντίδοτο στις δυσκολίες της ζωής.  
(Λέξεις 67)

**ΘΕΜΑ Β**

- B1. α. Λάθος** [Κείμενο 1, 1η παράγραφος: Προσωπικά το θεωρώ μία δημιουργική ενασχόληση].
- β. Λάθος** [Κείμενο 1, 5η παράγραφος: Οι ώρες του διαβάσματος είναι διάσπαρτες σε όλη τη διάρκεια της μέρας και της νύχτας που τείνουν να ενοποιηθούν σε έναν αλλόκοτο χωροχρόνο και 6η παράγραφος: Αν στην εφηβεία μου έκλεβα χρόνο για διάβασμα, τώρα –τι ειρωνεία!– ο χρόνος αυτός ξανακερδίζεται].
- γ. Λάθος** [Κείμενο 2, 1η παράγραφος: Γράφει μες στη μνήμη του, γράφει με το χέρι του, γράφει με τα έργα του και Κείμενο 2, 2η παράγραφος: έχει κιόλας εγγράψει στην τρυφερή μεμβράνη της μνήμης του].
- δ. Λάθος** [Κείμενο 2, 3η παράγραφος: Μέσα στην Ιστορία του κόσμου,...καθένας με τον τρόπο του, γράφουν].
- ε. Σωστό** [Κείμενο 1, 7η παράγραφος: Και να η θαυματουργή ίαση της λογοτεχνίας. Τέτοια κείμενα έρχονται και γιατρεύουν την ψυχή. Κείμενο 2, 5η παράγραφος: 'Ισως γιατί το γράφειν... καταβάλλει].
- B2. α.** Ο συγγραφέας του Κειμένου 1 επιθυμεί να ευαισθητοποιήσει τους αναγνώστες του στο ζήτημα της λογοτεχνικής ανάγνωσης. Για να επιτύχει τον στόχο του κάνει ανάλογες γλωσσικές επιλογές.  
Προς την κατεύθυνση αυτή αξιοποιεί :
- Σημεία στίξης
    - τα εισαγωγικά στη φράση «**ανέβασα πυρετό**» δίνοντας στην έκφραση μεταφορικό χαρακτήρα για να αποδώσει την ένταση της αναγνωστικής του ενασχόλησης
    - την παύλα στην πρόταση **-το θυμάμαι ακόμη**, για να προβάλλει, να αποδώσει emphaticά τη δύναμη της αναγνωστικής εμπειρίας που συνιστά ζωηρή του ανάμνηση

- τη διπλή παύλα και το θαυμαστικό στη φράση **-τι ειρωνεία!-** για να τονίσει τη δημιουργική επίδραση σε βάθος χρόνου της εφηβικής αναγνωστικής εμπειρίας

➤ Σχήματα λόγου  
Ενδεικτικά

- **Μεταφορές**
  - ▶ Να μπορείς να συγκεντρώνεσαι πάνω σε ένα κείμενο,
  - ▶ να το αφουγκράζεσαι
  - ▶ «ανέβασα πυρετό»
  - ▶ το καθιστούν ακόμη πιο αδέσμευτο
  - ▶ αναζητώ την ουσία της ανάγνωσης
  - ▶ χάνομαι μέσα στο κείμενο
  - ▶ *Οι ώρες του διαβάσματος είναι διάσπαρτες*
  - ▶ σε έναν αλλόκοτο χωροχρόνο
  - ▶ έκλεβα χρόνο
  - ▶ Τέτοια κείμενα έρχονται και γιατρεύουν την ψυχή
  - ▶ λογοτεχνικά αντισώματα
  - ▶ μεταμορφώνουν τις ψυχές μας
- **Προσωποποίηση**  
Το διάβασμα είναι μια από τις πιο μοναχικές τέχνες
- **Παρομοίωση**  
*λες και εγείρονται οι συγγραφείς και συνομιλούν μαζί μου*
- **Αντίθεση**  
*Χαμένοι και σωσμένοι χαρακτήρες*

β. Το ερώτημα στη θεματική περίοδο της 5ης παραγράφου θέτει με έμφαση τον βασικό προβληματισμό του συγγραφέα αναφορικά με τους λόγους που οδηγούν όσους γράφουν να συνεχίζουν αυτή τους την ενασχόληση. Επικοινωνιακά επιδιώκει να πετύχει την ευαισθητοποίηση, τη διέγερση του ενδιαφέροντος του αναγνώστη αλλά και τη λογική ενεργοποίησή του, ώστε αυτός να συμμετέχει ουσιαστικά στον προβληματισμό του συγγραφέα. Γενικά η χρήση του ερωτήματος καθιστά σαφέστερη τη θέση του συγγραφέα και με τον τρόπο αυτό την ισχυροποιεί στη σκέψη του αναγνώστη, συμβάλλοντας στην αμεσότητα, την παραστατικότητα και τη δραματικότητα του λόγου.

**B3.** Ο άνθρωπος σύμφωνα με τον συγγραφέα κερδίζει τη μάχη με τον χρόνο και αφήνει ανεξίτηλα τα ίχνη του συνδέοντας την ύπαρξή του με την ενεργή δραστηριοποίησή του, αναλαμβάνοντας ρόλους τόσο στον χώρο του οικογενειακού όσο και του εργασιακού και οικονομικού στίβου. Αντίστοιχη θεωρεί ότι είναι η προσφορά των μεγαλοφυών πνευμάτων, αυτών που προσφέρουν δημιουργικό έργο και αναγνωρίζονται στον χώρο της επιστήμης, της διάνοησης αλλά και της θρησκείας.

(Λέξεις 67)

## ΘΕΜΑ Γ

### Γ1. • Το θέμα του ποιήματος

Το θέμα του ποιήματος είναι ο ρόλος της Ποίησης στη ζωή του ανθρώπου, ως επιστέγασμα της παρουσίας μιας ζωής γεμάτης από διλήμματα, ανησυχίες, προβληματισμούς και αδιέξοδα. Το ποιητικό υποκείμενο αναγνωρίζει ότι αυτά αφορούν στη ζωή οποιουδήποτε ανθρώπου, όπως προκύπτει από **τη χρήση του β' ενικού προσώπου**, σε όλο το απόσπασμα, με το οποίο απευθύνεται σε υποθετικό συνομιλητή. **(Εκεί που αναρωτιέσαι)**. Χαρακτηριστικά το ποιητικό υποκείμενο, αξιοποιώντας την **επανάληψη** της φράσης «**Για πράγματα**» και μάλιστα σε ορισμένες περιπτώσεις στην αρχή συνεχόμενων στίχων (σχήμα αναδίπλωσης), καταγράφει εξελικτικά τη σχέση του ανθρώπου με το καινούργιο αλλά και το κοινότοπο, το συνηθισμένο αλλά και το αναπάντεχο, τη φθορά, προφανή αλλά και συγκαλυμμένη, την επίτευξη του αδύνατου ακόμα και με προσωπικό κόστος, την υποβάθμιση των ουσιωδών, καθώς και τις καταστάσεις που συνδέθηκαν με δειλία, αποτυχία και ανευθυνότητα. Σε όλα αυτά είναι καθοριστικός ο θεραπευτικός ρόλος της ποίησης, όπως αποδίδεται με **την προσωποποίηση** στον τελευταίο στίχο **(Εκεί απάνω σε βρίσκει η Ποίηση)**.

*Σημείωση: Ο υποψήφιος μπορούσε στο 1ο ερώτημα να αξιοποιήσει οποιονδήποτε σχετικό κειμενικό δείκτη. Επίσης για να ανταποκριθεί στον συνολικό αριθμό των λέξεων θα πρέπει να αναπτύξει συνοπτικά το πρώτο μέρος της απάντησης.*

### • Ρόλος της ποίησης στην προσωπική ζωή.

Σε αυτό το ερώτημα ένας υποψήφιος μπορούσε να απαντήσει ακολουθώντας οποιαδήποτε από τις παρακάτω εκδοχές:

#### α) Έχω πολύ ουσιαστική σχέση με την Ποίηση

- Ως δημιουργός (γράφω ποίηση)  
Γιατί γράφω ποίηση;
- Ως αναγνώστης  
Τι μου προσφέρει;

#### β) Δεν ασχολούμαι με την Ποίηση - Αιτιολόγηση αυτής της σχέσης

- Δεν ήρθα σε επαφή με την ποίηση από μικρή ηλικία
- Μου φαίνεται δύσκολη
- Είναι κλασική μορφή Τέχνης και δεν με ελκύει
- Προτιμώ άλλες μορφές Τέχνης

## ΘΕΜΑ Δ

### Δ1. Τίτλος : Μαγεία η ανάγνωση;

**Πρόλογος :** **Θέμα:** Η ανάγνωση βιβλίων

**Θέση:** Η σχέση μας με την ανάγνωση βιβλίων και ο ρόλος της σχέσης μας αυτής με τη γενικότερη διαχείριση του προσωπικού χρόνου

### **Κύριο μέρος :**

Ο /Η Υποψήφιος/α καλείται να απαντήσει με βάση την προσωπική του σχέση με την ανάγνωση βιβλίων.

## 1η εκδοχή

### Η σχέση μου με την ανάγνωση βιβλίων είναι αρκετά καλή :

Διαβάζω βιβλία σε ημερήσια βάση, είτε αποσπασματικά με βάση τον ελεύθερο χρόνο που διαθέτω και κυρίως με βάση τα ενδιαφέροντά μου.

Επιλέγω την ανάγνωση βιβλίων ως βασική ενασχόλησή μου για την αξιοποίηση του προσωπικού μου χρόνου, διαβάζοντας λογοτεχνικά βιβλία, δοκίμια, μελέτες, επιστημονικά κείμενα, γιατί :

- η ανάγνωση είναι απόλαυση, είναι ουσιαστική δραστηριότητα αφού:
  - αποτελεί γόνιμη διαδικασία για την ανάπτυξη της σκέψης και της κρίσης μου
  - μου προσφέρει γνώσεις, πληροφορίες και θέτει τις βάσεις για την ευρύτερη πνευματική μου ανάπτυξη
  - αφυπνίζει τη συνείδησή μου
  - εξάπτει τη φαντασία μου, καλλιεργεί την έμπνευση και τη δημιουργικότητά μου
  - μου παρέχει πολύτιμες γνώσεις για την κατανόηση διαφορετικών πτυχών του χαρακτήρα μου , με ενδυναμώνει ψυχικά σε δύσκολες συνθήκες
  - με φέρνει σε επαφή με υψηλά ιδανικά και διαχρονικές αξίες
- η ανάγνωση βιβλίων είναι μία επιλογή που με ταξιδεύει, που με ηρεμεί και με βοηθά να αντιληφθώ την αξία του προσωπικού χρόνου.
- **Ρόλος της καλής σχέσης με την ανάγνωση βιβλίων στη διαχείριση του προσωπικού μου χρόνου**

Η σχέση που έχω αναπτύξει με την ανάγνωση με βοηθά να αξιοποιώ γόνιμα τον ελεύθερο χρόνο μου:

- παρακολουθώ την παραγωγή του βιβλίου, ενημερώνομαι για νέες κυκλοφορίες, νέες εκδόσεις
- συμμετέχω συστηματικά σε παρουσιάσεις βιβλίων και επισκέπτομαι εκθέσεις βιβλίων
- αξιοποιώ το χρόνο μου παρακολουθώντας ιστοσελίδες και ιστολόγια όπου φιλοξενούνται κριτικές βιβλίων
- αξιοποιώ τη δυνατότητα δανεισμού βιβλίων από βιβλιοθήκες και φίλους
- συζητώ για βιβλία με τους φίλους μου
- συμμετέχω ενεργά σε κοινωνικές και πολιτικές δράσεις αφού η ανάγνωση με φέρνει σε επαφή με θεμελιώδη προβλήματα του συλλογικού βίου , διδάσκοντάς μου ότι τη ζωή τη βελτιώνουν οι άνθρωποι.

## 2η εκδοχή

### Η σχέση μου με την ανάγνωση βιβλίων δεν είναι ιδιαίτερα καλή:

- η επαφή μου με τα βιβλία περιορίζεται ως δραστηριότητα στο πλαίσιο των σχολικών μου υποχρεώσεων
- η ανάγνωση βιβλίων ως διαδικασία εκτιμώ ότι είναι κουραστική και ανιαρή, ιδίως από τη στιγμή που ο χρόνος μου είναι περιορισμένος και η καθημερινότητα πιεστική
- θεωρώ την ανάγνωση βιβλίων αναχρονιστική και ξεπερασμένη δραστηριότητα, που δεν ταιριάζει με τη σημερινή τεχνολογικά εξελιγμένη εποχή

**Ρόλος αυτής της σχέσης με την ανάγνωση βιβλίων στη διαχείριση του προσωπικού μου χρόνου**

- κύρια ενασχόλησή μου στον ελεύθερο χρόνο μου είναι οι νέες τεχνολογίες, παρακολουθώ σειρές στο διαδίκτυο, βλέπω ταινίες και διασκεδάζω με ηλεκτρονικά παιχνίδια
- συμμετέχω σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης, έχω δημιουργήσει το δικό μου ιστολόγιο
- προτιμώ να περιηγούμαι στο διαδίκτυο, να ενημερώνομαι για την επικαιρότητα, να πληροφορούμαι για τις εξελίξεις σε παγκόσμιο επίπεδο
- επιλέγω την παρέα των φίλων μου και τις συζητήσεις μαζί τους για θέματα της ηλικίας μας
- ενδιαφέρομαι για άλλες μορφές τέχνη και συγκεκριμένα με ενθουσιάζει η μουσική και ο κινηματογράφος

Βέβαια ορισμένες φορές νιώθω άβολα σε παρέες όταν συζητούν για βιβλία και ίσως αργότερα να αναθεωρήσω την άποψή μου.

**Επίλογος**

Ο επίλογος διαμορφώνεται από τον Υποψήφιο ανάλογα με την εκδοχή της απάντησής του.

**(Υπογραφή συντάκτη)**